

VICENÇ BERNADES

LES FINANCES MUNICIPALS

EN 18 MESOS DE GUERRA

(Juliol 1936 - Desembre 1937)

BARCELONA

VICENÇ BERNADES

LES FINANCES MUNICIPALS

EN 18 MESOS DE GUERRA

(19 juliol 1936 - 31 desembre 1937)

BARCELONA

R. 1110

Es l'obra d'un Departament...

però també sintetitza l'obra d'una minoria.

En hores turbulentes i amargues...

però amb plena consciència del deure complert.

L'encapçala un nom...

però indistintament podeu posar-hi els de

Hilari Salvadó,

Domènec Pla,

Josep Escofet,

Antoni Oliva,

Joan Cordomí,

Josep Gispert,

Ramon Junyent,

Albert Arís,

tots ells mereixedors de l'estima de la Ciutat,

units en els ideals d'Esquerra Republicana de

Catalunya i en la lluita antifeixista

Es costum, en finalitzar un exercici, donar compte, si més no, del resultat de l'actuació portada. En les empreses comercials aquest resultat es transforma en un balanç; en els governs parlamentaris el balanç es fa per mitjà dels grans debats a què dóna motiu la presentació dels nous pressupostos; en les Corporacions, amb la memòria que, de ritual, acompanya sempre la liquidació de l'exercici transcorregut.

Per la nostra part, no és un balanç el que anem a presentar. Ultra que no correspon mai a una sola persona oferir tot el que hagi pogut fer un organisme regit per diferents sectors de la vida pública, no ens mou avui altre propòsit que el d'assabentar a la part d'opinió que s'interessa per aquestes coses, el com ha hagut de moure's l'Ajuntament de Barcelona, des de l'endemà del 19 de juliol del 1936, data de l'aixecament militar i en la qual s'inicià la guerra que vivim.

No ha estat gens fàcil ni gens planera la vida municipal en aquests gairebé 18 mesos de guerra. Potser que les xifres, dins de llur aridesa, retratin, més que cap altre raonament que podríem aportar, el cúmul de dificultats que ha calgut vèncer fins avui en l'aspecte financer, mèdul·la de tota l'activitat municipal, i tal com es troba aquest en iniciar-se l'exercici de l'any 1938.

Això és el que ens proposem i anem a intentar.

A TITOL DE RECORD

En tractar de fer un resum de la tasca financera portada a terme per l'Ajuntament de Barcelona fins avui, ens obliga abans de tot, a nosaltres homes de partit, a recordar les circumstàncies en què «Esquerra Republicana de Catalunya» ha tingut de desenrotllar la seva vida municipal a partir del febrer del 1934, data de la constitució de l'Ajuntament de Coalició d'Esquerres i que el poble amb tant d'encert designà per l'«Ajuntament Pi i Sunyer». No pot dir-se, certament, que la sort ens hagi afavorit ni poc ni gens durant l'època del nostre mandat.

Trobant-nos amb un Ajuntament completament desorganitzat administrativament i amb un gran deute als industrials que havien subministrat llurs articles i que no els havien cobrat, Pi i Sunyer va tenir com a preocupació fonamental la d'ordenar la situació financera municipal, i conseqüència dels seus treballs fou la votació d'un Pressupost interí als dos mesos justos de la nostra presa de possessió i, al cap de quatre, l'emissió d'un Emprèstit, conegut pel «de Liquidació de Crèdits», i l'import del qual fou de 61.850,000 pessetes. De manera que, mentre per una part s'intentava ordenar pressupostàriament tot el desori en què ens trobàvem a la Corporació, per altra s'havia trobat el mitjà de donar satisfacció a un gran nombre d'industrials i empreses amb els quals el Municipi es trobava en descobert, i que, amb llur negativa de concedir més crèdit a l'Ajuntament, posaven aquest en una situació molt difícil per a poder seguir desenrotllant una obra positiva.

Però els fets d'octubre del 1934 i el nostre pas de l'Ajuntament a l'«Uruguay» interromperen una tasca tot just iniciada. De la bona situació deixada per l'esforç de Carles Pi i Sunyer pogueren gaudir-se'n magníficament els homes del bienni negre.

Tornàrem a Casa la Ciutat a conseqüència de les eleccions del 16 de febrer del 1936, i un curt període de 15 mesos havia estat suficient per a fer tornar a implantar el desgavell en l'organisme municipal.

En la necessitat de donar compliment al nostre programa i també d'ordenar l'administració municipal, es preparà el Pressupost «de Sanejament i Obres Públiques», que tendia a introduir grans reformes en els Districtes IV i V, obres que haurien estat d'un cost de 48.710,000 pessetes. L'emprèstit anava a llençar-se precisament el 26 de juliol del 1936.

La sublevació militar va interrompre, una vegada més, tots els propòsits que Carles Pi i Sunyer havia alimentat per a encarrilar la vida municipal vers un període de desenvolupament normal i segur. El 19 de juliol va venir a trencar, també, tot el ritme que «Esquerra Republicana de Catalunya» s'havia imposat en entrar a l'Ajuntament, però els fets han estat d'una tal magnitud, que, davant d'un esforç estèril com evidentment ha resultat el pas de l'«Esquerra» i Partits coaligats per l'Ajuntament de Barcelona, no hi entren pas lamentacions.

Tots sabem com el 19 de juliol es trencaren tots els motlles de la vida pública a Catalunya, amb l'entrada de nous factors a la seva vida, i en el moment en què el més urgent i necessari era assegurar i proveir a la Ciutat, reforçar tota l'obra d'assistència, endegar de la manera que bonament es pogués la normalització de la vida ciutadana. Calia fer renúncia forçosa a tots els bells propòsits, i el que se'ns imposava era moure'ns i treballar dintre el que ens plantejava la realitat.

Conseqüència de tot això va ésser, com tots sabem, la substitució de l'Ajuntament d'elecció popular per un altre de representació de les forces antifeixistes. Era per tant un Ajuntament que perdia l'ho-

mogeneïtat per convertir-se en una coalició que, en els primers moments sobretot, feia sumament difícil de preveure quin resultat pràctic podia donar.

La minoria d'«Esquerra Republicana de Catalunya» no ha regatejat cap sacrifici per tal d'arribar, primer a una compenetració en els punts de vista per tot el que afectava la ciutat en aquests moments de la guerra antifeixista; però també, cal dir-ho, i els fets dintre d'uns anys ho reconeixeran d'una manera plena, s'ha esforçat en gran manera a assenyalar la pauta del que ha d'ésser la vida municipal barcelonina en aquestes difícilíssimes circumstàncies.

Ha estat sempre inspirant-nos en les normes que Carles Pi i Sunyer deixà estampides en el seu pas per l'Ajuntament de la República, que ens hem guiat. Es just en aquests moments recordar la tasca feixuga i plena d'asprors portada a terme per l'amic benvolgut, amb el qual tots els ciutadans de Barcelona, sense distinció de matisos, s'hi sentiren sempre tan ben representats. No va limitar-se a ésser, com Alcalde, una figura representativa, sinó que amb la seva abnegació i amb el seu ardor en el treball, prengué una part activa en totes les tasques, fossin de l'ordre que fossin, realitzades per la Corporació Municipal. La seva absència fou sentida pels qui en compliment d'un deure, havíem de continuar en els nostres llocs de consellers; a la Ciutat restarà sempre gravat el seu nom com el d'un autèntic i abnegat home de Catalunya i de la República.

Per bé que hem dit abans que, davant la transcendència dels fets, serien inútils els plans i les lamentacions, creiem no obstant que ens serà permès d'escriure que el nostre Ajuntament de Coalició d'Esquerreres, el que fou elegit per la voluntat del sufragi el 14 de gener del 1934, no ha pas tingut sort, car sempre, uns fets que ja pertanyen a la Història pel seu volum enorme, han deixat en suspens la plasmació dels seus projectes. Només la satisfacció del deure complert en les hores greus que vivim, ens compensa d'aquesta melangia que en el fons sempre queda, quan es comprova que cap dels nostres somnis de transformació de Barcelona ha pogut convertir-se en una realitat.

Els desnivells produïts en els ingressos normals del Municipi

D'acord amb la Llei Municipal Catalana, i completada per l'Estatut Municipal en quant a la Hisenda, comptava l'Ajuntament abans de la sublevació militar amb les següents fonts d'ingrès:

- a) Gravamens directes i indirectes sobre la propietat urbana.
- b) Recaptacions fetes per mercats, escorxadors, cementiris, serveis d'higiene i sanitat i, en general, dels arbitris per aprofitament de la via pública.
- c) Recaptació obtinguda per consums.
- d) Arbitris per ocupació de finques, a càrrec dels estadants.
- e) Quotes, recàrrecs i participacions en tributs de l'Estat o de la Generalitat.
- f) Arbitris i participacions sobre empreses de serveis públics i espectacles.
- g) Diversos.

A continuació donem les xifres obtingudes per l'Ajuntament de Barcelona en cadascun dels exercicis de 1935, 1936 i 1937, perquè de bell antuvi hom pugui fer la comparança i fixar-se en el desnivell que es produí, tenint en compte que l'any 1935 fou un exercici normal, que l'any 1936 ho fou només en el primer semestre, i absolutament anormal en el segon, i que l'any 1937 assenyala tot just l'inici del redreçament de la vida econòmica de la Corporació a partir del mes de juny, com ja es veurà més tard:

a) GRAVAMENS DIRECTES I INDIRECTES SOBRE LA PROPIETAT URBANA

	1935	1936	1937
Per recàrrec sobre contribució urbana	1.923,117'75	1.319,693'11	563,185'80
» sanejament i neteja d'Eixample	1.207,896'49	777,853'53	64,289'45
» millores	223,810'68	171,367'02	140,528'52
» edificacions i obres	1.470,225'47	1.158,650'21	52,256'50
» conservació i neteja de clavegueram	1.478,267'27	836,431'66	96,205'15
» solars i plus-vàlua.	3.539,294'28	3.045,087'23	530,711'79
» » edificats.	3.280,493'63	1.661,164'16	400,423'25
» recaptació obtinguda del Comissariat de la Vivenda.	—	—	6.770,495'53
» arbitris del Pressupost d'Eixample	16.667,244'95	14.480,205'17	6.303,538'69
	29.790,350'52	23.450,452'09	14.921,634'68

b) RECAPTACIONS FETES PER MERCATS, ESCORXADORS, CEMENTIRIS, SERVEIS D'HIGIENE I SANITAT, I, EN GENERAL, DELS ARBITRIS PER APROFITAMENTS DE LA VIA PÚBLICA

	1935	1936	1937
Per arbitris amb fins no fiscals	461,925'11	277,553'10	71,869'40
» escut de la Ciutat.	5,615'—	3,178'—	10,782'25
» segell municipal	469,089'30	390,114'40	438,080'—
» serveis d'incendis i de vigilància.	8,200'30	4,908'70	3,891'45
» llicència d'establiments	205,239'20	165,426'75	99,898'44
» reconeixements d'inspeccions.	998,996'99	564,246'26	451,300'41
Pel Laboratori Municipal	21,740'—	36,640'—	10,548'82
Per Serveis d'Higiene i del Cos Mèdic	543,565'35	347,723'74	377,015'55
» albergs, colònies i asils	193,008'—	3,471'50	—
» ensenyament municipal.	12,805'75	22,773'15	21,153'45
» llicències i allotjament de gossos.	58,755'—	13,964'—	90,330'—
» mercats	3.787,021'29	2.884,353'41	2.573,468'94
» escorxadors.	4.011,954'58	3.104,512'03	660,908'75
» cementiris	1.973,382'66	1.595,485'13	1.635,337'13
» aigües.	100,223'88	57,427'34	3,576'22
» rodatges i parades de cotxes	312,676'70	298,935'58	184,007'45
» ocupació de la via pública.	3.340,535'43	2.389,315'85	2.102,613'89
» cotxes de luxe.	21,396'—	15,005'15	9,899'—
» centres d'esbarjo	66,286'60	32,296'90	6,524'—
» rases i calicates de la via pública.	193,508'69	102,302'05	87'62
» recàrrecs.	—	—	2.400,429'15
	16.785,925'83	12.313,634'04	11.251,721'93

c) RECAPTACIÓ OBTINGUDA PER CONSUMS

	1935	1936	1937
Per carns fresques, salades i embotits	12.700,868'08	9.972,669'98	3.833,631'07
» aviram i caça	2.557,097'94	1.758,388'22	687,372'92
» líquids, vins, alcohols, etc.	7.972,212'80	7.605,487'40	8.141,501'76
» cerveses	1.148,535'50	1.239,825'45	2.839,220'59
» ous	769,490'58	598,073'40	244,339'31
» fruites, verdures i patates	1.259,378'11	1.210,050'18	1.092,553'44
» peix fresc i mariscos	1.643,761'45	1.050,635'04	264,347'55
» aigües minerals i altres de taula	292,236'90	269,156'35	234,564'90
» arbitris i recàrrecs transitoris	—	—	2.778,420'20
	28.343,581'36	23.704,286'02	20.115,954'74

d) ARBITRI PER OCUPACIÓ DE FINQUES, A CARREC DELS ESTADANTS

	1935	1936	1937
Per Inquilinat	6.337,441'44	5.302,923'50	1.982,692'97
» trasllat de mobles.	517,269'25	330,120'27	81,744'53
	6.854,710'69	5.633,043'77	2.064,437'50

e) QUOTES, RECARRECS I PARTICIPACIONS EN TRIBUTS DE L'ESTAT O DE LA GENERALITAT

	1935	1936	1937
Per correspondència postal	1.146,796'—	992,317'04	693,518'25
» segell telegràfic	91,454'40	29,567'15	24,524'60
» patent nacional d'automòbils	912,554'10	849,272'78	203,079'68
» utilitats tarifa 1. ^a	601,260'16	467,996'50	—
» recàrrec sobre contribució industrial	1.654,385'54	1.144,643'46	503,376'52
» pòlisses i vendís de Borsa	192,790'50	88,004'01	—
» recàrrec sobre producte net	665,895'23	509,202'79	112,987'53
» cèdules personals	2.350,000'—	—	1.850,000'—
» recàrrec sobre contribució.	10.621,758'74	9.213,330'50	5.130,179'99
» recàrrec extraordinari sobre utilitats tarifa 1. ^a	1.931,481'49	605,593'21	1.191,910'85
» recàrrec Dècima	3.733,993'14	4.133,522'56	1.099,087'39
» patent nacional de circulació	1.556,358'18	1.360,771'16	838,400'45
» gasolina	1.690,794'95	1.553,128'89	1.660,301'09
» recàrrec sobre fluid elèctric	1.461,446'95	678,596'57	489,393'27
» liquidació a companyies anònimes	3.164,810'94	1.781,654'65	1.008,294'22
» beneficis de particulars i societats	147,235'24	115,059'41	24,242'39
	31.923,015'56	23.522,660'68	14.829,296'23

f) ARBITRIS I PARTICIPACIONS SOBRE EMPRESES DE SERVEIS PÚBLICS I ESPECTACLES

	1935	1936	1937
Per recàrrec d'ingressos bruts a empreses de serveis públics	1.745,938'83	170,873'06	2.177,814'70
» participacions diverses en les companyies	1.154,244'13	749,086'59	2.796,573'21
» frontons i canòdroms	1.341,962'50	919,691'75	837,000'—
» espectacles públics	985,795'74	577,448'89	490,645'11
» extracció de sorres	47,771'75	66,360'—	187,040'40
	5.275,712'95	2.483,460'29	6.489,073'42

g) DIVERSOS

	1935	1936	1937
Per procedent de rendes.	148,259'32	122,673'23	13,876'81
» de multes.	149,669'53	80,363'50	113,174'50
» aprofitament de béns comunals	20,717'02	128,769'75	262,518'69
	318,645'87	331,806'48	389,570'—

Cal tenir en compte que, als efectes legals, l'Ajuntament es mou amb quatre Pressupostos; dos, el d'Interior i el d'Eixampla, són els que regulen en absolut els ingressos normals de la Corporació. Els altres, dits «de Liquidació de Crèdits» i «d'Obres i Sanejament», són extraordinaris i en realitat no tenen objecte als fins que perseguim amb aquesta exposició.

Ens limitem per tant, a donar els totals de les recaptacions fetes en virtut dels Pressupostos d'Ingressos d'Interior i d'Eixampla, així com els reforços que han rebut, procedents dels altres Pressupostos extraordinaris i de les sumes a reintegrar, les quals han servit per a totalitzar les sumes pagades durant els corresponents exercicis.

	1935	1936	1937
Recaptació obtinguda segons els set quadres precedents.	119.291,242'78	91.439,343'37	70.061,688'50
Sumes cobrades procedents d'exercicis anteriors. . . .	12.079,219'03	10.863,424'46	48,538'85
Sumes a reintegrar	4.499,848'31	12.806,738'70	9.500,000'—
Procedents d'altres pressupostos extraordinaris. . . .	19.431,326'15	10.220,347'46	23.917,608'97
	155.301,636'27	125.329,853'99	103.527,836'32

(Vegi's el detall per pressupostos, a les pàgs. 42 i 43.)

Aquests totals equivalen exactament als següents promedis de recaptació per arbitris i impostos corrents :

Any 1935	Ptes. 331,366'50 diàries
Any 1936	» 253,998'18 »
Any 1937	» 194,615'80 »

Sembla que amb la simple presentació d'aquestes xifres n'hi ha prou, doncs, per donar-se compte de la diferència que, quant a ingressos, representa l'actualitat comparada amb el passat, però el que cal fer avinent i fer remarcar, és l'esforç que representa haver pogut arribar a l'actual promedi.

No serem gaire prolixes ni minuciosos en el detall, tota vegada que estimem que la presentació esquemàtica de les xifres serà prou eloqüent per ella mateixa.

Les perspectives que oferia la baixa en la recaptació

La sublevació militar i els fets revolucionaris que varen seguir-la es produïren en finalitzar la segona desena de juliol del 1936, i això ens permet obtenir un rendiment exacte per cada semestre, així com el desnivell que es produí entre l'un i l'altre :

Vegi's sinó :

	<u>1936</u>	<u>1935</u>
Total recaptació del 1.er de gener al 30 de juny.	Ptes. 56.311,058'19	contra 56.845,380'04
Total recaptació del 1.er de juliol a 31 de desembre	» 32.008,243'17	» 62.358,385'13

No creiem que mai més la Hisenda Municipal pogués travessar un període tan crític com foren el tercer i quart trimestres de l'any 1936, sobretot aquest darrer, en el qual el col·lapse recaptador fou absolut.

Vegi's sinó l'escala descendent que ofereix l'esmentat segon semestre, tot i tenint en compte que encara es liquidaren partides de la Propietat Urbana producte de liquidacions del primer semestre del 1936, i que l'Estat ens creditava sumes corresponents a l'apartat e) :

Juliol del 1936	Ptes. 216,099'81	diàries
Agost »	» 180,840'21	»
Setembre »	» 162,206'71	»
Octubre »	» 169,939'38	»
Novembre »	» 195,619'54	»
Desembre »	» 142,235'75	»

Oportunament compararem aquests ingressos, cada vegada més castigats, amb la xifra de despeses sempre més crescuda, i hom podrà veure bé la intensitat de la crisi a la qual es trobava abocat l'Ajuntament en començar l'any 1937.

* * *

Quan, en el setembre del 1936, m'encarregava, per designació dels meus companys, de la Conselleria de Finances, no vaig fer-me cap il·lusió sobre les perspectives que la situació i l'esdevenidor oferien.

Per una banda, un estat de Tresoreria que, gràcies a les petites reserves acumulades per la política previsor de l'Alcalde Carles Pi i Sunyer, permetien tot just pagar la nòmina de personal durant un parell de mesos més, mentre que era de preveure una devallada cada vegada més accentuada en els ingressos, donat l'ambient, propi dels moments de confusió, que s'havia anat creant. Les perspectives no permetien allargar l'optimisme per a més enllà de desembre, data en la qual l'Ajuntament havia de declarar-se públicament fallit, en no poder pagar els seus funcionaris a fi de mes, ni atendre les obligacions més indispensables.

Hom apurà tots els recursos a mà i així es donà el cas, potser únic que es registra en els annals de la nostra Revolució, i precisament en el període més àlgid, que l'Ajuntament de Barcelona aconseguís vendre al comptat els terrenys d'una finca de la seva propietat, situats a una barriada, i pels quals obtingué la xifra de 362,000 pessetes, en aquell mes de novembre del 1936.

Davant la dura realitat, calia doncs, abans de tot, tractar de salvar el moment crític, i enfocar després les possibles solucions que se'ns brindessin.

L'ajut de la Generalitat

Seria incórrer en la ingratitude no fer constar, en arribar a aquest punt, l'ajut que a l'Ajuntament de Barcelona varen aportar, sense regateigs ni vacil·lacions, els homes que portaven al seu damunt el pes de les enormes responsabilitats polítiques i administratives de la Generalitat de Catalunya en aquells moments caòtics.

L'Ajuntament – perquè no dir-ho? – sentia una certa angúnia, en unes hores tan històriques, d'haver d'anar a trucar a les portes de la Generalitat, per a augmentar les preocupacions dels seus homes. Hom es resistí tot el que humanament era possible, i quan més resonava el crit: – «Que pagui la Generalitat!», que havia anat extenent-se com un regueró de pólvora – regla que per un cert temps constituí la solució al problema de la demagògia més desenfrenada en matèria de finances – més repugnava a l'Ajuntament recórrer a una solució d'aquest ordre, tot i que finalment es presentà com inevitable.

L'enlairat esperit patriòtic del President Lluís Companys, alhora que el seu amor a la ciutat de Barcelona, varen posar-se una vegada més de relleu, car tot just iniciàvem la nostra petició que ja ens avençava que el Govern de la Generalitat no regatejaria cap esforç. Posats a concretar amb l'amic Josep Tarradellas, Conseller de Finances de la Generalitat, hi trobàrem el mateix decidit propòsit de venir en ajut de la Corporació Municipal, i fill del seu entusiasme va ésser l'avenç de 10 milions de pessetes fet a l'Ajuntament en data de novembre del 1936.

Es en les hores difícils que els amics es donen a conèixer. La Ciutat pot enorgullir-se d'haver tingut a la Generalitat uns homes que se l'estimen i que senten els seus problemes, perquè en aquells moments de prova no titubejaren un instant en demostrar-ho. Just és que així consti en el record, que la distància va enterbolint, d'aquelles jornades.

L'emprèstit de l'Estat

Hem dit abans que en produir-se la sublevació militar, existia aprovat un Pressupost extraordinari, dit «de Sanejament i Obres Públiques», i que per a portar-lo a realitat, anava a llençar-se al mercat un emprèstit de 26.610,000 pessetes.

Esvaïda tota possibilitat de recórrer al crèdit públic, era evident que calia fer per manera de trobar l'equivalència a aquest ingrés,

tota vegada que si no s'havia portat a terme l'obra prevista en l'esmentat Pressupost, en canvi, s'havien iniciat treballs de caràcter cultural, sanitari i d'obres públiques, com ja es veurà més endavant. En un moment en que els ingressos ni tan sols anivellaven les despeses més indispensables, iniciar treballs sense saber com podrien pagar-se hauria estat una burla.

Fou doncs a iniciativa de Carles Pi i Sunyer, i per mediació seva, que hom entaulà converses amb el Govern de la República, a començaments de gener. El President del Consell, senyor Largo Caballero, donà totes les facilitats que en l'aspecte polític podia tenir l'operació de crèdit projectada, deixant doncs aplanat el camí, i traspassant al Ministre de Finances el tractar de les característiques de l'operació. Cal també consignar, perquè és de justícia fer-ho, que el senyor Negrín es féu càrrec immediatament de l'afer, i gràcies a l'activitat desplegada per tots, l'emprèstit va poder portar-se a cap amb tota diligència. Molt poc temps després - el dia 27 d'abril - hom signava l'acord amb el Banc de Crèdit Local, organisme oficial indicat pel Ministeri de Finances, per a l'emprèstit de referència.

El Govern de la República va saber capir perfectament en aquells moments la importància que tenia per a la causa antifeixista que no decaigués el ritme que s'havia imposat Barcelona.

Les característiques del crèdit concertat amb el Banc de Crèdit Local foren les habituals en aquests casos, i per la suma de 20.000,000 de pessetes. Les retirades de caràcter urgent, que hom féu amb càrrec a la dita operació bancària, estaven en consonància amb la situació financera que travessàvem, ja que les despeses havien augmentat d'una manera considerable amb els primers treballs iniciats, que s'ajustaven perfectament al Pressupost «de Sanejament i Obres Públiques» i en canvi, els ingressos no reprenien, ni de bon troç, degut a l'estroncament de llurs principals fonts.

Aquesta mateixa operació bancària ens mostra, no obstant, que la nostra Conselleria, en mig del tràngol que ha representat el període revolucionari per a tots els estaments i per a totes les Corporacions públiques, ha mantingut una política d'extremada prudència quant

a Finances. Formalitzada l'operació el dia 4 de maig i ja consumits 9.000,000 de pessetes a últims de juny, tot feia preveure que els restants 11.000,000 de pessetes serien absorbits en un període no més llarg de mig any.

En tancar l'exercici del 1937, queden encara intactes 6.668,415 pessetes de l'esmentada operació, l'aplicació de la qual respon sempre a la finalitat perquè fou convinguda i acordada.

Els convenis amb Serveis Públics

Però ni l'aportació extraordinària rebuda de la Generalitat, ni l'operació de crèdit concertat amb l'organisme estatal, això és, aquest ingrès extraordinari de 30.000,000 de pessetes, podien considerar-se com una solució, ni tan sols parcial, al problema. En primer terme, perquè dels esmentats 30 milions se n'havien ja despès en cinc mesos la respectable quantitat de 19, o sigui els dos terços. Si es compara que en l'espai dels sis mesos que van del 1.er de juliol al 31 de desembre del 1936, l'Ajuntament havia deixat d'ingressar en xifres rodones 30.000,000 de pessetes sobre igual període de l'any anterior, hom s'explicarà que en un termini relativament curt, hom hagués desemborsat aquells 19 milions.

En segon terme, perquè mai una Corporació pot basar el seu sosteniment en els ajuts que amb caràcter extraordinari pugui rebre dels organismes superiors, convertint-se en un motiu de càrrega i preocupació per a aquells. Això fora tant com hipotecar la seva pròpia autonomia i també – perquè no dir-ho? – la seva dignitat.

Calia, doncs, anar a cercar nous ingressos que reforcessin el precari estat de l'Erari Municipal. Però subvertits pel propi moviment revolucionari els principals fonaments en els quals es basaven els ingressos, calia esforçar-se en trobar-ne d'altres que, almenys en part, vinguessin a substituir-los.

Els nostres primers passos anaren dirigits, doncs, als Serveis Públics, sense excepció. Ni és lloc adequat aquest per polemitzar, ni

creiem tampoc que poguéssim tenir cap utilitat historietar fets ni campanyes originades arran dels acords. Sempre ens vàrem creure trepitjar terreny fort, però, si alguna vegada haguéssim pogut vacil·lar, l'experiència de l'any 1937 ens diu fins a quin punt la mesura va ésser previsor i encertada.

El rendiment obtingut per l'Ajuntament de Barcelona, a base dels Serveis Públics, constituí un dels ingressos més sanejats i beneficiosos, ingressos que no han exigit la creació de noves plantilles de personal, que han superat infinitament els que s'obtenien abans del 19 de juliol del 1936, segons podrà veure's en l'exposició que segueix, i que amb el seu acord es tingué la virtut de no desvetllar recels ni desconfiances en la mentalitat creada per l'esperit col·lectivista, que batia aleshores el seu ple.

Apuntarem finalment que, mentre l'Ajuntament, per aquests convenis, començava el maig a obtenir ingressos pels esmentats conceptes, altres organismes, tot disposant de mesures coercitives, tardaven bastants mesos a obtenir el mateix resultat assolit per nosaltres.

Resumirem, encara que només sigui a títol d'inventari, en què consistiren aquests acords amb Serveis Públics.

AIGUA, GAS I ELECTRICITAT :

Per condonació del consum fet en 1936 i 1937 . . .	Ptes. 9.150,000
Per pagament d'arbitris i impostos durant l'any 1937.	» 3.500,000

TRANSPORTS PÚBLICS URBANS :

Unificació de tots els arbitris i impostos per tramvies, metros i autobusos «G»	» 1.500,000
o siguin en total	Ptes. 14.150,000

Aquesta xifra, dita així simplement, resulta pàl·lida; cal comprovar-la amb la realitat de l'any 1935 :

AIGUA, GAS I ELECTRICITAT :

Facturat per les diverses Empreses, per consum . . .	Ptes. 8.500,000
Deduït per llurs pagaments d'arbitris diversos. . .	» 3.600,000
A càrrec de l'Ajuntament	Ptes. 4.900,000

TRANSPORTS PÚBLICS URBANS :

Pagat per tramvies	Ptes.	284,500
» » funiculars.	»	21,600
» » autobusos «G»	»	211,700
» » metros	»	44,500
Obtingut per l'Ajuntament	Ptes.	562,300

Així doncs l'Ajuntament antifeixista obtenia en total 15.650,000 pessetes, contra la suma de 4.318,000 que havien costat l'any 1935 els mateixos serveis.

Ens sembla que no cal insistir més sobre aquest punt.

Espectacles

No serè pas jo qui vingui a fer aquí la dissecció dels arbitris que graven els espectacles. Només dirè, com esplai purament personal, que si aquests responen a la finalitat artística i cultural que caldria sempre desitjar en l'espectacle, no haurien de gravar-los gabel·les. Però si, com en el cas actual, l'espectacle es converteix en un joc d'atzar - cosa impròpia d'existir en una societat que es pretèn reformar - aleshores l'arbitri sempre és petit.

L'Ajuntament de Barcelona venia fent tributar el 10 % de recàrrec sobre les entrades superiors a una pesseta en tota mena d'espectacles i cobrava un 3 % sobre les travesses creuades a Frontons i Canòdroms. L'any 1935 havia obtingut, per aquests dos conceptes, 2.327,757'94 pessetes.

Es evident que l'any 1937 hem estat lluny d'aconseguir semblant xifra. El total assolit, de 1.327,645'11 pessetes, ha estat fill de convenis concertats amb els treballadors que tenien a llur càrrec la continuació dels respectius espectacles. Hom hagué de començar amb una xifra baixa, que ha anat millorant cada trimestre, en forma que, de mantenir-se els concerts actualment en vigor, l'Ajuntament superarà la recaptació dels anys ordinaris.

S'ha fet també la seva mica de literatura al voltant del conveni amb Espectacles. No negarem que, com sempre que es tracta de tributar, s'han trobat resistències, però és evident que la comprensió ha anat per fi vencent, de mica en mica, tots els obstacles, per a arribar, com creiem que ja s'ha arribat, a la xifra que necessàriament ha de reportar aquesta branca a l'Erari Municipal.

Recàrrec en l'arbitri de consums

Crec que ja pel gener o febrer d'enguany vaig proposar als meus companys una rectificació en alguns dels arbitris en vigor, i particularment en consums. Em decantava jo per a aquesta solució amb preferència a la implantació de tributs i recàrrecs nous, per la senzilla raó que, no veient encara estable la confiança que tot just s'iniciava entre l'Ajuntament i les organitzacions que controlaven la nostra economia, considerava que era massa arriscat el fer-ho. Les campanyes barroeres en matèria financera havien fet tants estralls, que uns arbitris nous s'haurien pres com un escarni a principis que aleshores semblaven intangibles. Es més, no haig d'amagar que si l'organització econòmica, que semblava havia de donar-se amb la creació de les grans concentracions, hagués respost a les idees que es propugnaven, m'animava a la implantació d'un sistema de tributació única, a què hauria equivalgut el repartiment col·lectiu aplicat a cada una de les branques importants, com Finques Urbanes, Concentracions industrials, Drets d'Estatge, Articles de Consum. Hauria estat un assaig que m'hauria seduït intentar, perquè l'estimo més fàcil per al mecanisme administratiu alhora que el conceptuo de major justícia. Però encara que l'home està carregat de bons propòsits i de bones intencions, la realitat és tota altra. Després de l'experiència d'aquest període turbulent, no em recato de dir que quan surti l'home capaç de portar a cap aquesta reforma tributària, - que cada vegada estimo més justa i àdhuc necessària i per a la qual caldrà vèncer les enor-

mes resistències que hi oposaran els molts interessos privats -, jo m'en sentiré un admirador fervent.

Dèiem que, no considerant encara l'època prou convenient per a imposar nous arbitris, havíem demanat la imposició d'algun recàrrec, sobretot a Consums. Hom cregué, però, que no esquèia fer-ho, perquè podria servir de pretext a maniobres especulatives per part dels intermediaris en els queviures. Que en aquest cas la previsió era en mi, ho demostra l'alça en els preus de tots els productes alimentaris subjectes al pagament dels drets de consums, ocorreguda de gener a setembre, data en que va començar finalment a aplicar-se el tímid 25 ‰ de recàrrec, que més tard, el mes de desembre, s'ha elevat al 50 ‰. Així i tot, la proporció entre els preus de venda a la menuda que existien abans del 19 de juliol i l'arbitri municipal que paguen, fa que sigui molt inferior, amb els preus i els arbitris d'avui dia.

Però en fi, quan el glaç va rompre's, hom no tardà pas a constatar l'augment que s'obtenia per aquest concepte; unes xifres ens ajudaran a precisar-ho millor :

	<u>Promedis diaris</u>
Del 1. ^{er} de gener al 31 d'agost del 1937 (Sense recàrrec)	Ptes. 43,899'31
Del 1. ^{er} de setembre al 30 de novembre del 1937 (Amb 25 ‰ de recàrrec)	» 51,351'61
Del 1. ^{er} al 31 de desembre del 1937 (Amb 50 ‰ de recàrrec).	» 63,239'49

Impostos sobre articles de caràcter superflu

Hom va decidir-se al mes d'abril i per tal de reforçar els ingressos que podríem dir de caràcter normal, al recàrrec dels arbitris sobre begudes esperitoses, vins escumosos i vermuts. També, per primera vegada, l'Ajuntament es decidia a gravar la perfumeria, la bomboneria i pastisseria, així com els cafès torrats, tes i similars, imposant-los arbitris transitoris. No creiem que ens haguem d'exten-

dre ni poc ni gens en el caràcter d'aquests impostos, que en res no graven articles de primera necessitat.

El què han donat en aquests vuit mesos, – i és de preveure que així que la normalitat es refaci augmentarà considerablement, ja que en l'actualitat el consum es troba restringit per la penúria dels articles – aquests nous arbitris, ho demostren d'una manera prou clara les següents recaptacions obtingudes :

Aiguardents, licors, vermut, vins i vins escumosos	Ptes. 1.360,162'25
Perfumeria	» 604,386'07
Confiteria i pastisseria	» 272,940'82
Cafès torrats, tes i malta	» 198,771'06
Conserves	» 164,736'99
Despulles de cavall	» 24,661'—

Aquestes sumes corresponen als mesos de maig a desembre i sempre tenint en compte que tot nou arbitri topa amb resistències i dificultats al començament.

Aquesta resistència no ha estat general. Més aviat podríem dir que cal considerar-la excepcional, i precisament per part d'algun sector de producció que era el menys indicat per fer-la. És lamentable que en un període de convulsió i de trastorn com el que estem sofrint i en el qual l'Ajuntament no ha volgut més que seguir les petjades del què han fet els Municipis de les grans capitals estrangeres, algun d'ells de govern amb caràcter netament socialista, però d'altres de caràcter netament conservador, hagi trobat resistències, comprensibles en l'esperit que sempre ha tingut la defensa de l'interès privat, però que en canvi no lliguen gens amb el de l'interès col·lectiu. Sortosament, però – com hem dit abans –, aquestes resistències han estat més aviat excepcions, excepcions que, naturalment, han dificultat una mica la bona marxa administrativa de l'Ajuntament, no solament per les quantitats que ha deixat de percebre, sinó perquè obligaven al fisc municipal a prestar atenció especial als infractors que havien sorgit.

En canvi, cal dir també que en altres branques d'aquestes activitats gravades per impostos, com ha estat la perfumeria per exemple, hom hi ha trobat tota mena de facilitats.

Altres recàrrecs

Persistint en la política que venia seguint-se, de reforçament dels ingressos, ben afiançada la compenetració, no sols entre les representacions que integraven el Municipi, sinó també entre aquestes i els sectors de producció, hom abordà la imposició de nous arbitris, alguns dels quals eren de poca importància i tenien sols per finalitat assenyalar el principi d'igualtat. Altres eren d'un major abast, no sols per als fins immediats, sinó també per al futur.

Classificarem en la primera categoria els següents, anotant el rendiment que han donat en el temps que estan en vigor, o sigui de mitjan setembre a desembre :

Pesca salada	Ptes. 40,072'90
Gel	» 17,714'22
Vinagre	» 26,776'21
Most.	» 5,563'04

i en el mes de desembre començà a cobrar-se l'impost sobre l'entrada de mel, olives adobades i fruites seques i la percepció sobre gasoses i xarops.

L'impost sobre consumacions

Ja tenia unes majors proporcions l'arbitri públicament conegut per «tiquet de consumació» als cafès, bars i restaurants i que en realitat consisteix en un sobrepreu de 5 cèntims per consumació superior a 25 cèntims feta al taulell; de 10 cèntims per consumació servida a la taula, de 10 cèntims per àpat no superior a 6 pessetes, i el recàrrec del 5 per 100 sobre els de major preu.

Les dificultats per a la percepció d'aquest arbitri no escaparen a ningú. Calia una evident col·laboració per part dels treballadors del ram, alhora que un sistema de fiscalització que no resultés excessivament engorrosós per a la bona marxa del treball en els establiments, ni del rendiment en l'arbitri. Quan tan sovint es parla de renovació en els sistemes burocràtics, sense que ningú s'escarrassi a portar-hi remeis concrets, per força hauria de retreure jo la innovació – en un pla de modernisme, – en els costums, que ha representat en el darrer període l'oficina especial creada amb el nom de «Drets, Arbitris i Taxes» i que, gràcies a l'esforç i col·laboració del seu animador, l'excel·lent funcionari Antoni Rodríguez, home capacitat i obert a tots els avenços que imposa la tècnica moderna, ha superat tots els càlculs de rendiment. La pedra de toc que representava l'organització del sistema d'inspecció i els fruits que havia de donar la implantació d'aquest arbitri, com el de l'impost de luxe, – del qual parlem més avall – ha qualificat no sols al dirigent i als seus col·laboradors, sinó que ensems ha demostrat que també la burocràcia és perfectament adaptable a la modernització dels vells sistemes en ús, per poc que hom hi posi bona voluntat, energia i comprensió.

Hem dit abans, però, que per al bon èxit productiu d'aquest arbitri, calia innegablement comptar amb la col·laboració per part dels treballadors del ram. Ha existit aquest esperit? En un 75 per 100 pot afirmar-se que sí. En la quarta part restant, cal reconèixer que no, i en el munt de provatures i assaigs de tota ordre que venim fent, de la militarada ençà, caldrà que els dirigents del moviment social tinguin ben present la curiosa experiència psicològica feta a base d'una qüestió tan senzilla, però tan significativa, com la que pot deduir-se de l'aplicació d'aquest modest arbitri del tiquet sobre consumació.

Vegi's, no obstant, l'esforç fet pel Municipi en el temps que l'ha percebut:

Setembre	Ptes.	403,074'13
Octubre	>	491,159'08
Novembre	>	614,938'62
Desembre	>	622,408'52

o sigui, en quatre mesos, un total de Ptes. 2.131,580'35

La taxa sobre articles de luxe

També el mes de setembre va decidir-se imposar, a títol d'assaig, la taxa extraordinària sobre el preu de venda a la menuda dels articles i objectes classificats com de luxe. Era totjust una iniciació en el que més tard hem ampliat ja considerablement, i comença a regir a partir del 1.er de gener del 1938. En realitat el que més m'imposava era la forma d'aplicació, perquè donada la complexitat de la taxa, el dubte de si l'administració municipal estava preparada en forma eficient, les possibles resistències que podrien oposar-se a la seva aplicació (i que cal reconèixer que no han existit, ans al contrari) tot plegat obligava a anar amb cautela. Tant és així que en el càlcul de rendiment d'aquest nou arbitri no vaig posar xifra, perquè igual podia resultar amb un gairebé zero, com donar un rendiment considerable.

No tindrè la pretensió de dir que l'arbitri sigui nou: té el seu origen a la municipalitat socialista de Viena i després ha anat escampant-se a totes les grans capitals, sempre aclaparades per les exigències del temps, cada vegada més fortes. L'èxit que correspon a l'Ajuntament antifeixista, en aquest cas, és l'haver adaptat una tributació justa i equitativa, amb el desglossament, dins del mateix article, del que és essencial i imprescindible i del que pot ésser classificat com a sumptuari. Aquest és l'esperit del nou impost; evidentment, en un moment inflacionista com el que actualment vivim, exigirà revisions constants en els preus mínims, però, una vegada els preus s'hagin estabilitzat, seguirà constituint un ingrés constant i sà per a l'Erari Municipal.

Hem subratllat abans les dificultats que de bell antuvi vegerem per a controlar l'aplicació del nou arbitri. Avui podem dir que, gràcies a l'organització comptable donada, aquest control està assegurat i amb l'aplicació donada als articles de luxe que tributen, pot assegurar-se que l'arbitri constituirà un dels bàsics que en l'esdevenidor tindrà l'Ajuntament de Barcelona.

No pel valor que tenen les quantitats d'aquest primer trimestre que s'ha cobrat la taxa de luxe dins d'una àrea reduïda, sinó perquè hom vegi el treball de l'Administració, detallem els tres totals mesals:

Octubre	Ptes. 16,528'60
Novembre	> 58,691'05
Desembre	> 117,843'26

El resultat de la política seguida en els ingressos

Han començat a cobrar-se els nous impostos que s'han posat sobre esbarjos, com és el billar, el suplement extraordinari de deu cèntims per viatge i viatger en els autoòmnibus que surten fora de terme municipal; l'impost sobre habitacions de les cases de dormir i sobre la facturació d'hotels, fondes i dispeses. Tots ells han començat a rendir quelcom, però encara poc pel que els correspon i pel que donaran l'any 1938, quan el sistema de fiscalització estigui ja completat.

El corolari de tota aquesta actuació el dóna el següent quadre:

PROMEDIS DE RECAPTACIÓ DIÀRIA PER ARBITRIS I IMPOSTOS MUNICIPALS DURANT L'ANY 1937

Gener.	Ptes. 139,696'02 diàries
Febrer	> 104,108'21 >
Març	> 148,565'31 >
Abril	> 182,094'16 >
Maig	> 178,819'69 >
Juny	> 207,852'21 >
Juliol	> 193,061'70 >
Agost	> 202,458'79 >
Setembre	> 189,765'08 >
Octubre	> 209,250'29 >
Novembre	> 242,454'56 >
Desembre	> 262,926'10 >

De manera que la política de reforçament d'ingressos ha anat seguint-se d'una manera paulatina però ferma; fent comprendre amb tota mena de raonaments la necessitat que les empreses de Serveis

Públics ajudessin amb llur aportació a l'esforç de l'Ajuntament i també donant entenent a les col·lectivitacions que no podien mantenir-se en una actitud de negativa al pagament dels arbitris municipals. Tot això va requerir cert temps, però una vegada ja establerta la compenetració entre l'Organisme Municipal i la modalitat econòmica - de forma, més que col·lectiva, sindical -, que imperava en aquells moments, aleshores hom pogué plantejar amb més fonament d'èxit el problema de reforçar els ingressos municipals, mitjançant recàrrecs als arbitris existents, o imposant-ne de nous.

D'una forma potser modesta, però amb pas ferm, ens correspon la satisfacció d'haver començat a habitar al nostre poble a impostos que estan plenament en consonància amb els temps moderns, i que imposen les necessitats cada vegada més apremiants en que es troben els grans municipis. En aquest sentit, la implantació de la taxa sobre els articles classificats com de luxe, la qual a alguns va semblar una temeritat, apart d'ésser un baròmetre de la capacitat adquisitiva de Barcelona, té l'avantatge que recau solament sobre articles que no són de primera necessitat, i per tant, s'acosta a la norma, imperant avui en l'ordre fiscal, de fer-lo gravitar sobre el consum que pot considerar-se superflu o balder. Aquesta taxa sobre els articles considerats de luxe hem dit que totjust havia començat a implantar-se en finalitzar l'any 1937; posteriorment s'ha ampliat el nombre de matèries tributables i avui pot dir-se, sense por d'errar, que per a l'any 1938 constituirà una de les bases fonamentals dels ingressos del Municipi barceloní, i, sobretot, que serà la pauta de la prosperitat o de l'atur que sofreixi la ciutat de Barcelona.

O sigui, que en el poc temps que porten percebent-se, - ja que varia entre set i un mesos llur entrada en vigor - hem obtingut per recàrrecs i nous arbitris un suplement de 6.634,420'68 pessetes, sobre el que podria considerar-se recaptació normal de l'any 1937. Més ben dit, dins d'aquesta «normalitat» donem com a bones les recaptacions extraordinàries aconseguides per les aportacions de Serveis Públics. Així i tot, ens adonem de l'enorme llacuna que ofereixen tots els ingressos en general, tant per l'antiga propietat, com

per consums, com per les participacions que tenim en contribucions d'Estat i Generalitat. La xifra total de 95.786,802'44 pessetes, assolida l'any 1937, representa respecte a la de 119.203,765'17 ptes. de l'any 1935, la minva d'un 20 per 100, que de per sí és importantíssima, però que, tenint en compte el considerable augment de despeses, com ja veurem aviat, fa que es plantegi a l'Ajuntament de Barcelona una situació realment crítica, i com que avui no s'ha trobat altra manera de resoldre aquestes situacions econòmiques que cercar, per un mitjà o un altre, nous ingressos, no podem pas apartar-nos d'una política fiscal severíssima, tenint sempre en compte les modalitats dintre les quals es desenvolupa la vida ciutadana.

El problema de l'antiga propietat urbana

A començament de l'any 1937 havíem demanat que es passés a l'Ajuntament de Barcelona el cobrament de les finques que constituïen l'antiga propietat urbana; no se'ns dissimulà la transcendència que en aquells moments hauria representat per a la nostra Corporació enfrontar-se amb un problema que anava esdevenint gravíssim per quant la propietat urbana s'havia repartit capriciosament entre diferents organismes, sense cap benefici pràctic per a ningú. Però les mesures de caràcter polític-administratiu adoptades per la Generalitat el mes de febrer, feren que els propòsits de l'Ajuntament no prosperessin. Estem segurs, però, que si a nosaltres se'ns hagués concedit la part administrativa de les finques urbanes de Barcelona, avui l'Ajuntament no hauria de lamentar l'exigua recaptació feta per aquest concepte i, sense afany de censures ni de polèmiques, estem persuadits també que no sentiríem les queixes a què dona lloc l'administració actual de les finques urbanes. Almenys, tenim la certesa de què un 80 per 100 de les considerables despeses d'ordre burocràtic que pesen avui sobre l'administració de les finques urbanes, l'Ajuntament se l'hauria estalviat, i, per consegüent, això hauria reforçat, si més no, els ingressos del Municipi.

La política a seguir en les finances municipals

És evident que quan una ciutat sofreix, en l'ordre econòmic, el transtorn que representa tot aquest període, desapareixen moltes riqueses. Però és que una desaparició porta sempre anexa l'aparició d'un altre signe substitutiu d'aquella, i en el cas realment tràgic que sofreix la propietat urbana barcelonina, ens trobem com si les cases de fet haguessin desaparegut de les nostres avingudes. Constituïnt, l'antiga propietat urbana, com és evident, la partida més important dels ingressos de l'Ajuntament de Barcelona, que normalment donava quatre milions llargs cada mes, pot comprovar-se l'enorme desnivell que representa el que aquesta milionada hagi quedat reduïda a una xifra tan exigua com la de 6.770,000 pessetes l'any. Si la propietat ens rendís tan sols el 33 per 100 del que donava en temps normal, o sigui una tercera part, la situació de l'Ajuntament de Barcelona, financerament, podria donar-se avui per resolta, a base, naturalment, de que tots plegats no ens imposéssim unes despeses superiors a la capacitat que en aquests moments pot mantenir la Ciutat.

Mentre això no s'aconsegueixi, la política de gravar amb nous arbitris i impostos haurà d'ésser mantinguda, vulgui's o no es vulgui, perquè cal fer-se càrrec que precisament per l'especial situació en que es va desenrotllant la vida econòmica present, alguna d'aquestes riqueses que floreixen en un instant, fruit de les circumstàncies de guerra, també pot desaparèixer ràpidament. De manera que no hi ha altra solució que prosseguir una política fiscal a base de la única possibilitat que tenim avui a mans: el consum. El consum anivella el grau de riquesa o depauperació que atravesja la ciutat i l'Ajuntament de Barcelona ha de cercar una fórmula mixta que, a la vegada que el pugui deixar a cobert de les seves necessitats imprescindibles, tampoc no constitueixi una càrrega excessiva per als tributaris en el moment que es produeixi una deflació a les

despeses generals dels ciutadans. I aquí radica tot el secret de les finances municipals per al futur – i en dir futur ens referim al que seguirà aquest període de convulsió que la guerra porta amb ella: – seguir d'una manera la més aproximada possible totes les fluctuacions que el moviment inflacionista, d'estabilització o de deflació, reportarà a la vida econòmica de la Ciutat.

En els moments que vivim, la política seguida en l'ordre econòmic ens ha dut a un corrent d'inflació, això és innegable. Tota alça en les primeres matèries reporta augment de preus en les manufactures i el seu consegüent encariment. L'encariment obliga a la modificació constant dels salaris, fent per manera d'adaptar-los, en allò que és possible, al cost de la vida. És el tant conegut procés ininterromput de la carrera a l'alça.

En l'ordre industrial i mercantil la inflació troba mitjà de compensar-se per l'elevació dels preus de facturació. Un Ajuntament, que lògicament viu d'ingressos a partida fixa, no té a mans els mitjans d'equilibrar el desnivell que li produeix l'alça de salaris i també en els preus dels seus encàrrecs i adjudicacions. Aquesta és la situació actual, i per això, si es vol solucionar, encara que només sigui parcialment – fer-ho d'una manera total és impossible –, aquest handicap en què es troba no hi ha altra manera que fer-lo gravitar sobre el consum i mitjançant el tant per cent que correspongui a l'índex de valoracions que regien abans del 19 de juliol.

Aquesta doctrina, potser xocant per a alguns, és no obstant la única lògica, si no es vol que en aquest període difícilíssim la vida municipal s'enfonsi. Per això, en les circumstàncies vigents, som partidaris de les formes de tributació «ad valorem» i si es tracta de convenis, que siguin sempre a terminis curts.

El procediment té l'avantatge, com hem dit abans, de fer front de la millor manera possible al període d'instabilitat; tenint present sempre que ens debatem en una economia de guerra, però també pertorbada per no haver plasmat res encara en una cosa objectiva. Avui veiem que l'economia es mou dintre de totes les característiques del règim d'abans (acumulació de stocks, reparti-

ment de beneficis, conveni tàcit en alces de preus, etc.), i que res no té de col·lectivista, com representaria en tot cas lliurar els beneficis a l'Estat o a les Corporacions municipals. Però no és aquest el lloc adequat per a tractar d'aquest extrem, ja que ens hem de limitar a tractar de les seves repercussions en ordre a les finances municipals.

Ens ha semblat útil, no obstant, recalcar la conveniència de no perdre de vista la realitat de les coses, si es volen preveure les contingències d'un demà pertorbat per totes les reaccions a què dona lloc l'acabament d'una guerra.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

D E S P E S E S

Fins ara només hem parlat d'ingressos. Es natural, tenint en compte que una política financera radica essencialment en la forma d'assegurar-se la manera per la qual la Corporació pot fer front a les seves atencions ineludibles. I en les circumstàncies presents, el que interessa és saber si aquesta Corporació ha estat en condicions d'evitar el col·lapse que altrament se li hauria presentat, cas de no poder satisfer-les. Ens decantem doncs per presentar en forma esquemàtica, però amb l'eloqüència que sempre tenen els números, el que s'ha fet enguany, comparat amb els dos semestres de 1936, tenint en compte que el primer fou absolutament normal, mentre que el segon l'Organisme Municipal el visquè en una anormalitat completa :

PERSONAL

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes. 17.864,046'42	
2. ^{on} semestre del 1936.	» 24.325,702'05	
		<hr/>
Total a l'any 1936	Ptes. 42.189,748'47	
Pagat per tot l'any 1937	» 50.894,021'48	
		<hr/>
Augment a l'any 1937	Ptes. 8.704,273'01	

OBRES DE CONSTRUCCIÓ I CONSERVACIÓ

	1. er semestre de 1936	2. on semestre de 1936	Total 1936	Total 1937	Pagat en més l'any 1937
De Cultura	534,248'78	5.515,212'27	6.049,461'05	12.586,616'97	6.537,155'92
Refugis anti-aeris	—	366,495'09	366,495'09	1.295,309'47	928,814'38
Urbanització	800,173'92	1.762,986'93	2.563,160'85	5.502,335'87	2.939,175'02
Higiene i Sanitat, Cementiris i Hospitals	5,947'02	191,404'65	197,351'67	4.806,712'52	4.609,360'85
			9.176,468'66	24.190,974'83	15.014,506'17

Del 20 de juliol del 1936 al 31 de desembre del 1937, han estat adjudicades obres per valor de Pessetes 53.037,580'83, repartides de la següent manera :

Pavimentació	Ptes. 4.628,370'82	Refugis anti-aeris	Ptes. 8.626,947'80
Urbanització	» 6.734,562'90	Cultura	» 2.526,571'89
Clavegueres	» 2.019,679'65	Higiene i Sanitat	» 9.579,019'85
Enderrocs	» 2.578,887'01	Cementiris	» 1.596,238'89
C. E. N. U.	» 14.073,288'80	Diversos	» 674,013'22

NETEJA PÚBLICA I DOMICILIARIA

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	2.303,921'09	
2. ^{on} semestre del 1936.	»	4.832,945'63	
Total a l'any 1936	Ptes.	7.136,866'72	
Pagat per tot l'any 1937	»	7.946,080'93	
Augment a l'any 1937	Ptes.	809,214'21	

BRIGADES DE PRESTACIÓ DE SERVEIS

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	367,575'36	
2. ^{on} semestre del 1936.	»	1.260,440'73	
Total a l'any 1936	Ptes.	1.628,016'09	
Pagat per tot l'any 1937	»	2.413,706'15	
Augment a l'any 1937	Ptes.	785,690'06	

SERVEIS D'ASSISTENCIA I SANITAT

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	248,286'69	
2. ^{on} semestre del 1936.	»	1.285,402'31	
Total a l'any 1936	Ptes.	1.533,689'00	
Pagat durant l'any 1937.	»	3.112,321'00	
Augment a l'any 1937	Ptes.	1.578,632'00	

UTILLATGE DE BRIGADES I TALLERS MUNICIPALS

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	47,308'41	
2. ^{on} semestre del 1936.	»	98,450'42	
Total a l'any 1936	Ptes.	145,758'83	
Pagat durant l'any 1937.	»	307,656'24	
Augment a l'any 1937	Ptes.	161,897'41	

DESPESES GENERALS

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	13.293,174'16
2. ^{on} semestre del 1936.	»	<u>7.134,013'93</u>
Total a l'any 1936	Ptes.	20.427,188'09
Pagat l'any 1937	»	<u>10.381,009'55</u>
Disminució dels pagaments fets a l'any 1937	Ptes.	10.046,178'54

OPERACIONS DE CREDIT MUNICIPAL

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	24.591,052'10
2. ^{on} semestre del 1936.	»	<u>669,937'21</u>
Total a l'any 1936	Ptes.	25.260,989'31
Pagat l'any 1937	»	<u>816,628'75</u>
Disminució a l'any 1937	Ptes.	24.444,360'56

El pagament dels interessos del Deute Municipal quedà suspès el 20 de juliol del 1936, i per consegüent aquesta partida en substància no afecta més que al 1.er semestre de l'esmentat exercici.

SUMES PAGADES A COMPTE D'EXERCICIS ANTERIORS

1. ^{er} semestre del 1936.	Ptes.	16.504,579'90
2. ^{on} semestre del 1936.	»	<u>1.326,548'92</u>
Pagat a l'any 1936	Ptes.	17.831,128'82
Pagat l'any 1937	»	<u>3.465,437'39</u>
Disminució a l'any 1937	Ptes.	4.365,691'43

IMPORT TOTAL DELS PAGAMENTS EFECTUATS
EN ELS RESPECTIUS EXERCICIS DE

<u>Any 1935</u>	<u>Any 1936</u>	<u>Any 1937</u>
Ptes. 155.301,636'27	Ptes. 125.329,853'99	Ptes. 103.527,836'32

Es d'advertir que l'any 1935 es pagaren 43.387,923'74 pessetes pel concepte d'operacions de crèdit i que el 1936 se'n pagaren 22.090,828'13 pessetes.

Per tant, la xifra de pagaments fets en l'exercici últim es igual a la del 1936 i inferior en 8.500,000 pessetes a la del 1935.

RESUM DE LES OPERACIONS FETES ELS ANYS 1935, 1936 I 1937

A N Y 1 9 3 5

Existència en 31-12-34	11.952,680'96	
Ingressos d'Interior	119.203,765'17	
Ingressos d'Eixampla.	16.667,244'95	
Ingressos del P. E. Liquidació de Crèdits del 1934	15.324,069'60	
	<u>163.147,760'68</u>	163.147,760'68
Sortides	<u>155.301,636'27</u>	<u>155.301,636'27</u>
Existència en 31 desembre del 1935.		7.846,124'41

A N Y 1 9 3 6

Existència en 31-12-35	7.846,124'41	
Ingressos d'Interior	100.629,301'36	
Ingressos d'Eixampla.	14.480,205'17	
Ingressos del P. E. Liquidació de Crèdits del 1934	10.196,308'05	
	<u>133.151,938'99</u>	133.151,938'99
Sortides	130.019,853'99	
Moviment de fons, P. E. Liquidació 1934.	200,000'—	
	<u>130.219,853'99</u>	<u>130.219,853'99</u>
Existència en 31 desembre del 1936.		2.932,085'—

A N Y 1 9 3 7

Existència en 31-12-36	2.932,085'—	
Ingressos d'Interior	95.786,802'44	
Ingressos d'Eixampla.	6.303,538'69	
Ingressos dels Pressupostos Extraordinaris.	33.990,458'94	
	<u>139.012,885'07</u>	139.012,885'07
Sortides	121.295,020'21	
Moviment de fons P. E. d'Obres i Sane- jament.	14.600,000'—	
	<u>135.895,020'21</u>	<u>135.895,020'21</u>
Existència en 31 desembre del 1937.		3.117,864'86

MOVIMENT GLOBAL

ENTRADES	1935	1936	1937
Procedents dels pressupostos ordinaris d'Interior i d'Eixample	135.871,010'12	115.109,506'53	102.090,341'13
Procedents del pressupost extraordinari de Liquidació de Crèdits del 1934	15.324,069'60	10.196,308'05	14.854,387'80
Procedents del pressupost extraordinari d'Obres i Sa-nejament	—	—	19.136,071'14
Import total dels ingressos	151.195,079'72	125.305,814'58	136.080,800'07
Existències en 31 de desembre de l'any anterior	11.952,680'96	7.846,124'41	2.932,085'00
Sumes totals	163.147,760'68	133.151,938'99	139.012,885'07

SORTIDES	1935	1936	1937
Import total dels pagaments, deduïts els efectuats pels pressupostos extraordinaris en concepte de moviment de fons	155.301,636'27	125.329,853'99	103.527,836'32
Moviment de fons dels pressupostos extraordinaris	—	200,000'00	14.600,000'00
Import de les quantitats entregades en concepte d'avenç a altres pressupostos	—	4.690,000'00	17.767,183'89
Existències en 31 de desembre	7.846,124'41	2.932,085'00	3.117,864'86
Sumes totals	163.147,760'68	133.151,938'99	139.012,885'07

Cal frenar les despeses i atendre el crèdit municipal

Després del que acabem d'exposar, creiem perfectament inútil insistir més en el que ha estat objecte principal d'aquest fascicle, o sigui la preocupació que ha existit de normalitzar, des d'aquesta Conselleria de Finances, en la mesura possible, la vida municipal en l'ordre econòmic. Creiem que el que s'ha fet, enmig de les considerables dificultats de tota mena amb què s'ha topat, no és despre- ciable. De moment s'ha aconseguit fer entrar el Municipi en via- rans menys perillosos que els que delatava el panorama d'ara fa divuit mesos, havent sostingut una partida de pagaments no inferior a la dels exercicis d'abans de la Revolució i si es persisteix en l'orien- tació que tocant a ingressos hem deixat assentada, l'Ajuntament de Barcelona pot salvar l'escull que representen les circumstàncies de guerra i després de la victòria pot trobar-se amb recursos propis per a fer front a les seves necessitats.

És clar que una política fiscal ha d'anar acompanyada també d'una ordenació en les despeses, sapiguent bé distingir entre les que són de caràcter imprescindible i missió fonamental del Municipi i aquelles altres que podríem titllar de sumptuàries, o almenys, de prescindibles.

I per bé que ens hem proposat des del començament, defugir tot el que pogués interpretar-se com un motiu de discussió, ens serà permès, no obstant - perquè així hem hagut de manifestar-ho diverses vegades -, que tocant al criteri seguit fins ara en matèria de despeses no el compartim ni podem fer-nos solidaris de la lleu- geresa amb la qual s'ha actuat, sense consultar gairebé mai a la Comissió de Finances.

L'anàlisi de les partides de despeses (ben entès, únicament les pagades, a les quals cal afegir els ròssecs que es deuen, particular- ment del capítol de «Despeses Generals») que hem detallat ante- riorment ens relleva prou l'haver de concretar més aquest extrem,

limitant-nos a afegir que si en l'esdevenidor no es procura esmena, tots els esforços per a millorar la situació econòmica del Municipi resultaran estèrils.

Un punt que requereix també especial importància és el referent al pagament del Deute.

Seria suïcida persistir en la conducta que s'ha seguit fins ara, de considerar que el crèdit municipal ha de donar-se per liquidat, quan no s'ha titubejat en recórrer a tota mena de sacrificis i esforços per atendre la part burocràtica. Dia vindria que aquesta quedaria presonera del seu propi egoïsme, si es creia que una Corporació com l'Ajuntament de Barcelona pot prescindir, en el futur, del crèdit. Si l'estalvi es veiés defraudat, ¿còm podria recórrer's al seu ajut? A més, que, en el cas de Barcelona, constituïria un dany considerable a les classes menesteroses, que sempre han confiat en la paraula dels seus Ajuntaments, i seria la pèrdua d'un estalvi format a còpia de sacrificis i privacions, amb els quals ha pogut fer-se la grandesa de la ciutat. No endebades s'ha dit sovint que el paper municipal de Barcelona era el de tot Catalunya.

La proposta d'«E. R. de C.» de començar a pagar el 3 per 100 del cupó del Deute Municipal, fins a un màxim de 500 pessetes per trimestre, formulada a mitjans del 1937, i que per una manca de visió no va portar-se a cap, era perfectament compatible amb els sacrificis que per altres conceptes s'ha imposat després la Corporació, i sobretot era una mesura positiva d'ordre econòmic. La Gran Guerra és plena d'exemples d'aquest ordre, i d'ençà que els Municipis alemanys deixaren d'atendre llur crèdit, hom observà una desviació total de l'estalvi per encaminar-se cap a les emissions d'Estat. La decadència dels Ajuntaments no féu més que accentuar-se, i ciutats com les de Berlín, Munic i altres, veieren com els seus funcionaris deixaven de cobrar durant llarg temps.

Tampoc no seria recomanable que prosperés la idea, que amb massa facilitat alguns s'han format, que en darrer extrem és l'Estat qui ha de subvenir fins on no arribin els Ajuntaments. Aquest recurs només pot utilitzar-se en moments excepcionals, i per circumstàn-

cies també excepcionals, però no com un sistema, sobretot quan els Municipis volen gaudir d'un règim autonòmic i d'un prestigi propi. Hom dirà que la guerra és una d'aquestes circumstàncies excepcionals, però també caldrà fer observar que si un Estat ha de desenvolupar una economia de guerra, els Municipis han de sotmetre's igualment a la necessitat inexorable que aquella planteja, i, per tant, adaptar-s'hi.

PUNT FINAL

Naturalment, són unes qüestions que ens portarien molt lluny, i àdhuc potser, sense adonar-nos-en, cauríem en la polèmica, cosa que no voldríem de cap manera en un treball com aquest. Ja hem remarcat que no tenia altre objecte que el de donar a conèixer, de la manera més ràpida i completa possible, com havia hagut de desenvolupar-se l'Ajuntament des de l'endemà de la militarada fins a finalitzar l'any 1937, en l'aspecte de les seves finances.

Per bé que essencialment home de partit, més il·lusionat ara que mai amb els principis rectors d'«Esquerra Republicana de Catalunya», perquè entenc que en ells estan agermanats els principis de llibertat i de Catalunya, que constitueixen el puntal més ferm de la República democràtica, i perquè en ells trobo l'exponent més clar i més ferm de tots els avenços socials, sense els quals tampoc la República tindria raó d'existir, haig de declarar que mai, en el càrrec, m'he mogut per sectarismes de partit, sinó únicament segons les exigències que planteja la vida de Barcelona en aquests temps turbulents.

En aquest sentit ha existit sempre en el sí de la Comissió Municipal de Finances, integrada per representants de totes les Minories, una absoluta coincidència, car el fet de la discussió, i àdhuc de la discrepància sobre determinats punts de vista, no nega pas aquella.

Per tal d'aconseguir aquest propòsit que sempre ha inspirat la nostra conducta, ens poden haver mancat aptituds, però no pas bona voluntat ni entusiasme. Creiem, sense eufemismes, que l'endemà de la victòria que el braó i l'abnegació dels nostres soldats estan forjant als camps de batalla, quan fem balanç de la nostra aportació, podrem dir-nos, satisfets, a nosaltres mateixos:

- Hem complert el nostre deure envers Catalunya i la República.

Ciutat, gener del 1938.

RF-9-2

INST. GRÁF. OLIVA DE VILANOVA
BARCELONA